

Een plateaustal is niet te hoog gegrepen

Een verhoogd plateau in de varkensstal kom je niet veel tegen. Toch kan het interessant zijn, met name als je het stal- of leefoppervlak wilt vergroten zonder grootse uitbreiding van de stal.

Onderzoeker Herman Vermeer bracht de voor- en nadelen van een plateaustal in kaart.

Herman Vermeer

Een plateaustal voor varkens is geen nieuw idee. In de jaren negentig werd er al eens een plateaustal voor biggen op een beurs getoond. In Canada is zo'n stal getest, en rond 2000 nam een aantal Nederlandse bedrijven het idee over. Toch zijn er weinig varkenshouders met plateaus in de stal; een handvol vleesvarkensbedrijven hebben plateaus in de stal aangebracht. Wageningen UR Livestock Research bekijkt onder leiding van Herman Vermeer de werking van zo'n plateau.

Meer redenen, maar matige interesse

Het grootste voordeel van een plateau in de stal is dat de vleesvarkenshouder meer dieren per kuub kan houden, vindt Vermeer. "Het ministerie heeft in 2003 een voorlopige toestemming gegeven tot 2018 dat de plateauvloer meegere-

kend mag worden met het staloppervlak. Nu, halverwege die periode, wil LNV weten hoe het er op plateaubedrijven aan toe gaat en hoe de vloer daar bevalt."

Naast intensivering kan ook de dichte vloer-eis reden zijn om een plateau te maken. Verder geldt voor grote groepen dieren dat het plateau als hokverrijking kan dienen of als terugtrek-mogelijkheid. Vermeer: "Het is misschien wel een betere hokverrijking dan afleidingsmateriaal. Je biedt de dieren ruimte om te exploreren en geeft een ander zicht op de stal en op de andere dieren. Verder vinden sommige dieren het fijn om zich af te zonderen, zoeken ze veiligheid die ze zowel onder als op het plateau kunnen vinden." En in 2000 zagen een aantal varkenshouders nog een reden voor het installeren van een verhoogd plateau: toen zou de oppervlakte per vleesvarken van 0,7 naar 1,0 m² gaan. "Dit

Dick van der Vegt: 'Ik wil plateaus in de hele stal'

Sinds een jaar of vier heeft varkenshouder Dick van der Vegt uit Dalfsen in een aantal afdelingen plateaus gemaakt voor de vleesvarkens. Dit najaar wil hij ze in elke afdeling maken. "Voor bestaande stallen is een plateau ideaal. Ik wil naar grote groepen dieren en met een plateau kun je dan oppervlakte winnen." Hij heeft de plateaus boven de mestplek geplaatst, omdat een aantal dieren toch op de plateaus gaat mesten. "Daar ontkwam ik niet aan, dat is het nadeel van plateaus. Dus heb ik de plateaus deels open gemaakt met kunststof roosters." Van der Vegt ziet dat er varkens zijn die heel vaak naar boven lopen, en dat er bij zijn die er waarschijnlijk nooit komen. "Het werkt geweldig. Een aantal varkens heeft meer behoefte aan bewegen en verkennen en die dieren kun je met een plateau die afleiding bieden. Dat brengt meer rust in de stal. Bovendien is het staartbijten minimaal, ook in grote groepen." Een plateau komt dus tegemoet aan de wensen van het individuele dier, zo zegt van der Vegt. "Als je je bij de inrichting van de stal niet alleen laat leiden door economie, maar ook door de behoefte van het varken, krijgt het plateau zeker punten." Toch zou de Dalfsense varkenshouder bij nieuwbouw niet kiezen voor plateaus. Dan is ruim bouwen volgens hem gemakkelijker. "Maar ik ben er heel blij mee."

Contact

ir. Herman Vermeer
T 0320-29 33 78
E herman.vermeer@wur.nl

Dit onderzoek is uitgevoerd binnen het Beleidsondersteunend Onderzoek in het kader van LNV-programma BO-12.02-002 Dierenwelzijn, projectnummer 031.

Copyright tekening

PLATEAU TEGEN MUUR

Een ideaalstal voor vleesvarkens, met daarin een plateau.

Tekening: Bert van der Vegt

INDELING

Voordat een plateau in de stal gemaakt wordt, verdient de plaatsing en inrichting ervan enige aandacht.

Foto: Wageningen UR Livestock Research

voorjaar is het voornemen om per 2013 het oppervlak per vleesvarken van 0,8 naar 1,0 m² te verhogen in de ijskast gezet, en sindsdien is de animo voor een plateau weer een stuk minder", merkt Vermeer.

Toch werkt het plateau op sommige punten voordelig voor de varkens, vindt de onderzoeker. Zo'n 20 tot 30 procent van de dieren blijft op de plateaus te verblijven. "Die ruimte krijg je er beneden dus bij. Verder zijn sommige varkens heel vaak of heel lang op het plateau te vinden, terwijl andere er nooit komen. Dat heeft misschien met dominantie te maken, maar ook met het feit dat het op het plateau altijd een graad warmer is dan beneden. Je biedt je dieren hier dus een keuze; dat is goed voor het welzijn. Verder blijkt de fijnste ligplek onder de trap te zijn. Het geeft de dieren een gevoel van veiligheid. Ook die keuze geef je ze met een plateau." Er zijn nooit verschillen aangetoond in beenwerk, uitval of gezondheid tussen stallen met of zonder plateau.

Voorwaarden plateau

Sommige plateaus in varkensstallen zijn van beton. Maar ook metaal en/of kunststof is een optie. "Beton heeft natuurlijk als voordeel dat het sterk is. Een nadeel is dat je het plateau goed moet ondersteunen, misschien zelfs tot in de kelder aan toe", weet Vermeer. Een hoogte van 0,90 meter, een lengte van ongeveer 4 meter en een breedte van 1,50 meter is een goede maat. Bij een breedte van 1,50 meter kan een varken liggen,

terwijl er nog een ander varken achter- of voorlangs kan lopen. Let wel: hoe breder het plateau, hoe eerder het als mestplek gebruikt zal worden. Een klein afschot en een spleet aan de muurkant (als het plateau tegen de zijmuren wordt geplaatst) verdient aanbeveling om mest en urine kwijt te raken.

Een voorwaarde voor een goed werkend plateau is om deze te voorzien van een hekwerk, zodat varkens er niet af kunnen vallen. "Maak de onderste 20 cm dicht door middel van een plank, en bevestig elke 20 cm een buis. Een hek van 60 cm hoog moet voldoende zijn", adviseert Vermeer. Om varkens het bereiken van het plateau niet te moeilijk te maken is het verstandig om de trap die toegang biedt tot het plateau niet steiler te maken dan 22 graden. "Is die wel steiler, dan verdient het aanbeveling om er meer dwarsbalkjes op te bevestigen."

Haken en ogen

Uit de praktijk blijkt dat plateaus een aantal nadelen kennen. Grootste minpunt is de vervuiling. Het is moeilijk om het plateau schoon te houden, merken varkenshouders. "Een idee is om er een voerbak neer te zetten of afleidingsmateriaal te plaatsen, zodat de varkens het plateau niet als mestplaats gebruiken. Ook kan het helpen om het plateau niet direct bij een luchtinlaat te plaatsen, omdat lig- en mestgedrag sterk beïnvloed worden door luchtcirculatie. Maar het sturen van mestgedrag blijft moeilijk", geeft Vermeer toe.

Andere handicaps van een plateau zijn de onoverzichtelijkheid in de stal waardoor controle van dieren lastiger is, het moeilijker schoonmaken van de stal en het uitselcteren bij afleveren is onpraktisch. "Lampen onder het plateau en eventueel een weegsluis kunnen hier wel iets helpen", aldus Vermeer.

Meerdere sporen

Vermeer ziet meerdere kansen voor plateaus. "In vleesvarkensstallen zou je tot een gewicht van 50 kg de ruimte onder het plateau nog dicht kunnen zetten, of het plateau zelf. Zodat je later, als de dieren meer ruimte innemen, die extra ruimte ook kunt geven." Maar ook voor biggen en zeugen ziet Vermeer een plateau wel zitten. "Bij grote groepen gespeende biggen is een plateau misschien zelfs makkelijker in te passen, omdat het daar om een grote ruimte gaat. Ik kan me indenken dat je de lichtere biggen op een plateau zonder trap plaatst. Dat wordt dan een extra hok voor controle-dieren die je goed in de gaten kunt houden." En in de groepshuisvesting voor zeugen kan een plateau ook dienen als hokverrijking, en is het een welzijnsvriendelijke en ruimtebesparende optie.